VIIKONVAIHDE

VIIKON ÄLÄHDYS

On rohkeaa sanoa toimivansa parhaan kykynsä mukaan.

Etenkin jos kykyä ei juurikaan ole.

PÄHKINÄ

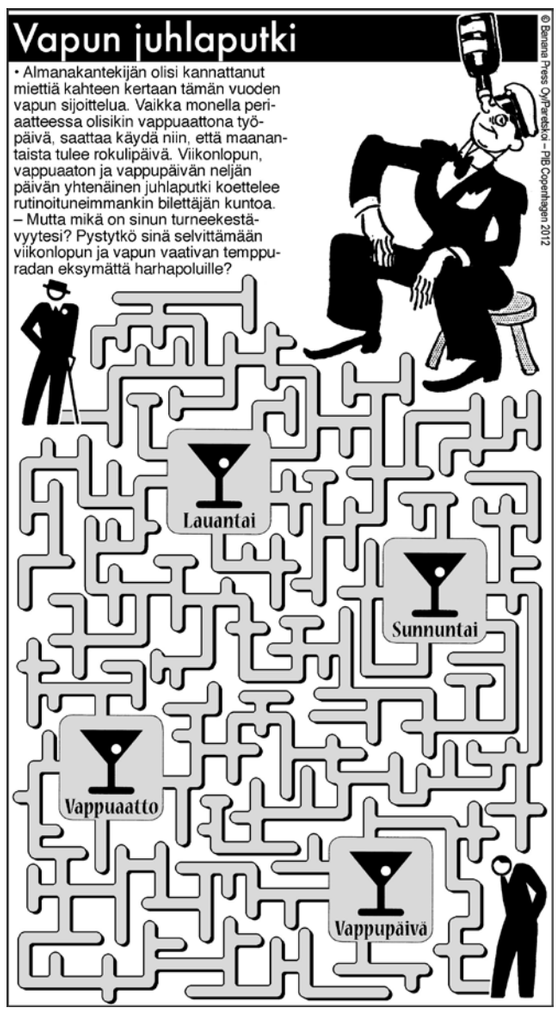

SUDOKU

Taso: Keskivaikea

3	6		2		8	4		
						6	7	
					3			
	4			2	7			9
	7	1	3					
	9				1			8
	8						5	2
			5			1		
		6				8		

Sudoku-tehtävän 327 ratkaisu.

3	5	8	6	9	7	4	2	1
1	7	6	4	3	2	5	9	8
4	2	9	1	8	5	3	7	6
6	9	4	8	1	3	7	5	2
2	1	5	9	7	4	8	6	3
8	3	7	2	5	6	9	1	4
9	4	1	7	6	8	2	3	5
5	6	2	3	4	9	1	8	7
7	8	3	5	2	1	6	4	9

Tehtävä numero 328.

Täytä ristikko siten, että jokaisella pysty- ja vaakarivillä (ja paksuilla viivoilla rajatuissa 3 x 3 laatikoissa) on jokainen luku yhdestä yhdeksään. Kerran ja vain kerran! Apua Sudokun ratkaisuun osoitteessa: www.sudoku.org.uk

© 2006 Michael Mepham. Distributed by Tribune Media Services. All rights reserved.

EDELLISEN RISTIKON RATKAISU

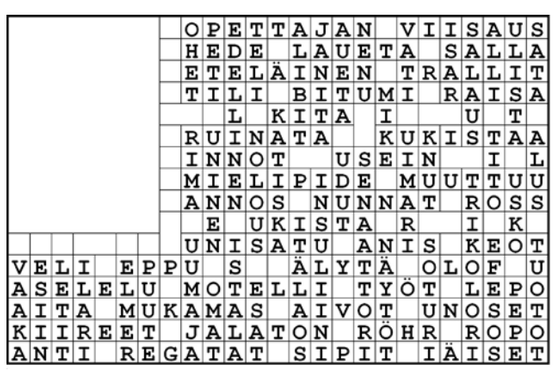

”Veteraaniporukka pienenee mutta huollon tarve kasvaa”

Kuntoutusrahaa pitäisi mieluummin lisätä kuin vähentää, sanoo sotaveteraani Risto Isännäinen.

KIMMO HAIMI

Risto Isännäinen palveli jatkosodassa Raskas Patteristo 20:n ja Kevyt Patteristo 12:n riveissä. Hän oli alaikäinen eli alle 21-vuotias vielä rauhan tultuakin.

JÄMSÄ (MT)

Sotaveteraanien rivit harvenevat, mutta huollon tarve lisääntyy. Siksi jämsäläinen maanviljelysneuvos **Risto Isännäinen**, 87, toivoo, että valtio kasvattaisi eikä karsisi kuntoutusmäärärahoja.

Talvisodan syttyessä Isännäinen oli 14-vuotias. Kotirintamalla nuori poika joutui koville, kun aikuiset miehet olivat maata puolustamassa.

”Kesä 1939 oli helteinen. Lähde kuivui, ja vesi karjalle oli ajettava koko talven järvestä.”

Juotettavana oli oman karjan lisäksi myös evakoiden lehmiä. Talon hevonen vietiin rintamalle, mutta vesihevoseksi saatiin ostetuksi raihnainen koni. ”Se ristittiin Molotoviksi”, Isännäinen muistelee.

Hevosista oli pulaa myös venäläisten suurhyökkäyksen alkaessa. Vain kolmannes tykinvetohevosista oli linjassa, kun olisi pitänyt äkkiä siirtää tykkejä taaksepäin. Kolmannes hevosista oli maatilojen töissä, kolmannes laitumella takalinjoilla.

”Puolet tykeistä jäi sinne hevosten puutteessa”, jatkosodassa tykistön radistina palvellut Isännäinen sanoo.

Sodasta mies selvisi naarmuitta. Tarkalla oli monta kertaa, lähimpää liipannut sirpale rikkoi selässä olleen radion.

Piikkilankaa hangen alta

Erikoisimpana kotirintaman komennuksena Isännäinen muistaa piikkilankojen keruun. Rintamalla tarvittiin estelankaa, joten sitä kaivettiin talojen laidunaidoista keskellä talvea, paksun hangen alta.

Sotilaspoikana Isännäinen oli talvisodan ajan ilmavartiossa Päijänteen saaressa. Kolme poikaa kerrallaan vahti, milloin vihollisen pommikoneet saapuvat Päijännettä seuraten Jyväskylää tai pohjoisempia kohteita pommittamaan.

Tieto koneista välitettiin puhelimella. Ensimmäinen työ oli hiihtää kaapelikela selässä hälytyslinja saareen.

Jatkosotaan Isännäisen talosta lähti neljä miestä. Kaksi palasi takaisin.

Toinen talon sankarivainajista oli orpo huutolaispoika, joka oli saanut kodin ja työtä Isännäisen talosta.

”Keskimmäinen veli aavisti kohtalonsa lähtiessään kihlajaislomalta takaisin rintamalle. Sankarihautajaiset pidettiin itsenäisyyspäivänä 1942.”

Oli välttämätöntä, että pantiin hanttiin

Jälkeenpäinkin ajatellen jämsäläisveteraani on sitä mieltä, että Suomen oli välttämätöntä laittaa hanttiin eli ryhtyä sotimaan. Jos niin ei olisi tehty, olisi päädytty Baltian maiden kaltaiseen alistettuun asemaan.

Maatalousalan luottamustoimissa Isännäinen pääsi perehtymään Viron ja Latvian tilanteeseen jo huomattavasti aiemmin ja paljon syvällisemmin kuin normaali turisti. Veljeskansojen kurjuutta kesti kymmenet vuodet.

Suomessakin oli sodan jälkeen kaikesta puutetta. Vain muutamassa talossa oli sähköt. Polttoainetta harvoihinkaan koneisiin ei ollut.

Kätevä seppä rakensi puukaasulla toimivan maamoottorin, jonka avulla puitiin omat ja lähitalojen viljat. Konemestari Isännäinen sai syödä liinapöydistä.

”Suomessa sotaan ei silloin uskottu eikä varustauduttu. Varustelumäärärahoja pienennettiin ennen talvisotaa.”

Isännäinen näkee nyt samoja merkkejä.

Varuskuntien lakkauttamisen säästöt ovat kyseenalaisia. Jämsän Hallin varuskunnan mukana saattaa mennä myös puolustusvälinetehdas Patria.

Nato-jäsenyydelle Isännäisellä on tiukka linja: ei.

”Kukaan ei puhu, paljonko Nato-jäsenyys tulisi maksamaan. EU:nkin piti tuoda Suomeen rahaa, enemmän se vie.”

Kuorolaulu pidentää ikää

Jämsän keskustassa leskenä elävä Isännäinen harrastaa yhä musiikkia. ”Kuorolaulu pidentää ikää, varsinkin mieskuorolaulu.” Jämsän veteraanikuoro lähtee keikoille aina kun pyydetään.

Veteraanien perinnettä Jämsässä on kerätty talteen satoja tunteja. Lähes kaikki materiaali on siirretty dvd-muotoon.

Veteraanien puuhaama perinnekorsu on siirretty Halliin vanhan kansakoulun kolmanteen kerrokseen.

Isännäinen on ollut mukana myös matrikkeleiden teossa.

Veteraanien luottamusmiehenä Isännäinen on toiminut paikallisyhdistyksestä liittoon asti.

Monen alan ansio- ja kunniakirjoja on seinällinen, myöntäjinä on ollut vuorollaan kolme tasavaltamme presidenttiä.

Jämsän veteraanit pääsevät kuntoutukseen joka vuosi, jos kykenevät lähtemään. Kotimaan lisäksi kuntoutusta on haettu halvemmista maista, kuten Virosta ja Bulgariasta.

Jämsässä asiat ovat hyvin. Kaupunki antaa veteraaneille ilmaiset kokoontumistilat, ja hautajaisseppeleenkin kustantaa kaupunki.

Jämsässä on elossa vielä noin 80 sotaveteraania. Heidän lisäkseen on rintamanaisia, lottia ja veteraanien leskiä.

Tänään jämsäläisten ja kaikkien muidenkin Suomea puolustaneiden kunniaksi nostetaan siniristilippu salkoon.

REIJO VESTERINEN

Veteraanit siirtävät perinnettä nuoremmille

Sotaveteraanijärjestö elää historiansa suurinta murrosvaihetta, Suomen sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja **Markku Seppä** arvioi.

Mitä murros tarkoittaa?

Vastuuta siirretään sotaveteraaneilta nuoremmille sukupolville. Kaikista hallinnossa olevista ehkä kolmannes on enää sotaveteraaneja.

Tehtävät painottuvat tulevina vuosina perinteen säilyttämiseen.

Me olimme kolmen muun veteraanijärjestön kanssa perustamassa Tammenlehvän perinneliittoa tämän työn sateenvarjojärjestöksi.

Miten kuvaisit sotaveteraanien perintöä?

On paljon asioita, joiden toivoisi elävän tulevaisuudessakin.

Tammenlehvän perinneliiton perustamiskirjoissa arvoja kuvataan ytimekkäästi: Veteraanien perintö on kertomus uhrautuvaisuudesta, sitkeydestä, lähimmäisen huomioonottamisesta, velvollisuudentunnosta ja tulevaisuudenuskosta.

Veteraaniajasta on tehty satoja kuntakohtaisia veteraanikirjoja ja -matrikkeleja, ja niitä tehdään edelleenkin.

Edistääkö veteraanien perintö rauhan säilyttämistä?

Uskoisin, että paras rauhan puolestapuhuja on se, joka itse on sodan kokenut.

Pääsevätkö kaikki sotaveteraanit vuosittain kuntoutukseen?

Eivät. Käytännössä vain joka toinen pääsee vuosittain kuntoutukseen. Veteraanien kunnon heikkeneminen lisää kuntoutuksen tarvetta.

Miten epäkohta tulisi korjata?

Valtion rahoitusta tulisi lisätä.

Millä mielin vietetään kansallista veteraanipäivää?

Veteraanit haluavat nähdä sen niin, että he eivät välttämättä ole sankareita, vaan se on pysyvän rauhan alkamisen hetki. Sota päättyi 27.4.1945, kun viimeinen saksalainen sotilas oli ajettu maasta.

Mikä olisi veteraanipäivän viesti sodan jälkeen syntyneille?

Sen voisi kai sanoa veteraanin iltahuudon säkein: Hoivatkaa, kohta poissa on veljet. Muistakaa, heille kallis ol’ maa.

TARJA HALLA
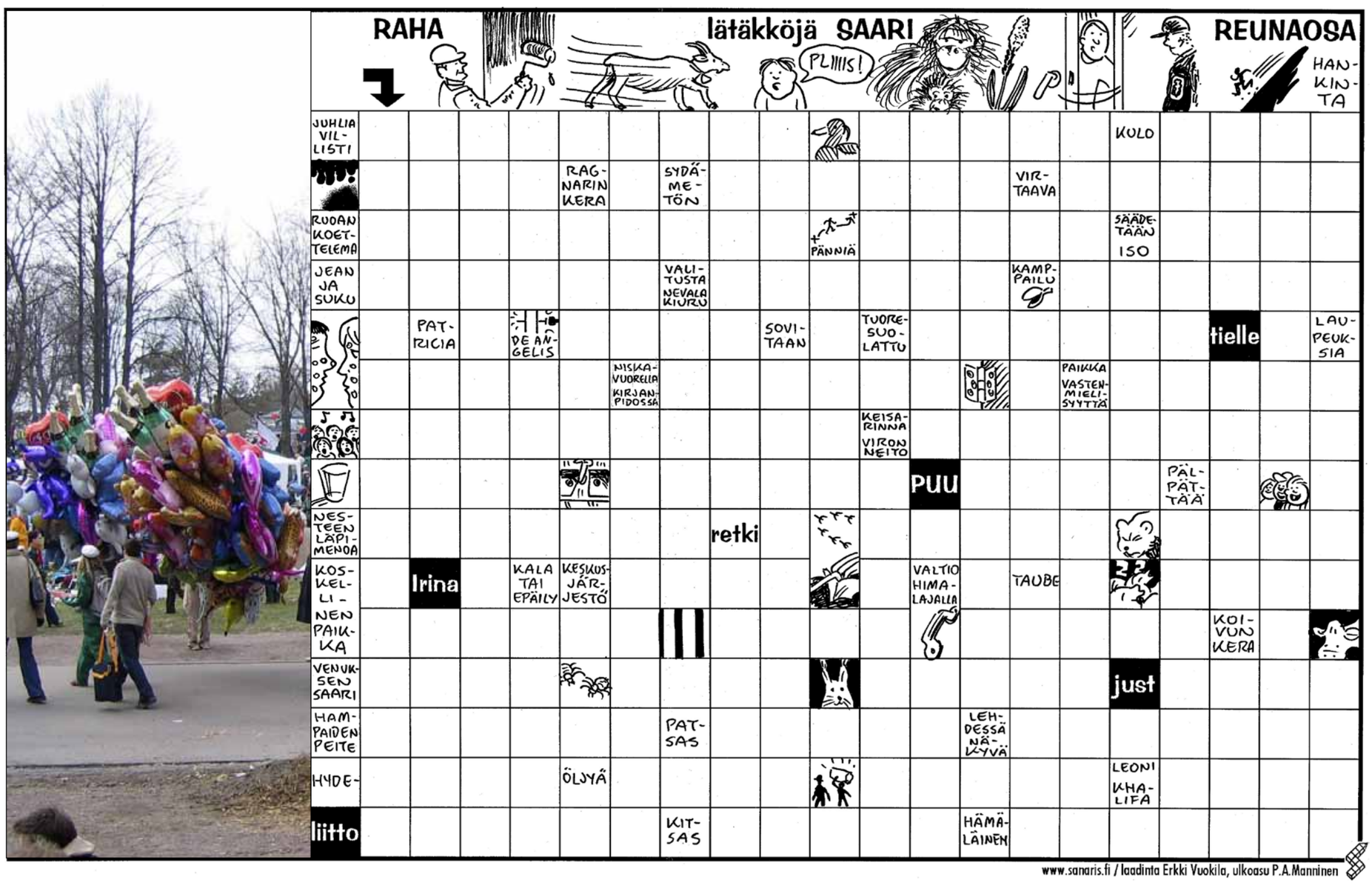
RISTIKKO